

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ

КАФЕДРА ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ З ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ ТА
СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему

*Апробація авторського тренінгу підвищення
обізнаності матерів на проблемі статевого
виховання підлітків”*

Виконав: здобувач 2 курсу,
групи ПС-21-1вм
Спеціальності 053 «Психологія»
Бублик А.Г
Керівник Байєр О.О.,
канд. психол. наук, доцент

м. Дніпро
2023 р.

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної работ

Бублик Анастасії Геннадіївни

на тему: «Апробація авторського тренінгу підвищення обізнаності матерів на проблемі статевого виховання підлітків».

Кваліфікаційна робота здобувача 2-го курсу, спеціальності «Психологія» (у форматі магістр) (Університет імені Альфреда Нобеля, м. Дніпро, кафедра інноваційних технологій з педагогіки, психології та соціальної роботи) присвячена проблемі теоретичного обґрунтування та емпіричного дослідження ефективності тренінгової роботи для обізнаності батьків підлітків зі статевого виховання.

Теоретично з'ясовано, що підлітковий вік – перехідний етап розвитку між дитинством і дорослістю. Підлітковий період умовно поділяють на три періоди. Це препубертатний (11–12 років), або підготовчий період, власне пубертатний період (12–14 років), протягом якого проходять основні процеси статевого дозрівання, і постпубертатний період (15–17 років), під час якого організм досягає повної біологічної зрілості.

Визначено, що статеве виховання повинно відбуватися не в пік пубертатного періоду, а протягом усього життя дитини. Батьки мають виховувати сексуальну, інтимну обізнаність дитини змалку, звичайно, враховуючи вік дитини наприклад: дитина 3-х років має чітко знати свою стать, відмінність протилежної статі і т.д. У підлітковому віці, дитина має володіти необхідними знаннями про статеве життя, що забезпечує безпечну поведінку.

Зазначено, що розвиток гармонійної особистості залежить від багатьох чинників, одним з яких є становлення статевої сфери. Сімейне виховання відіграє головну роль у цьому процесі, оскільки саме батьки та найближче оточуюче середовище найбільше опікуються питаннями статевого виховання і статевої соціалізації дитини.

Встановлено, що в школах України недостатньо проводиться статеве виховання дітей та підлітків, багато батьків не розуміють важливості статевого

виховання, тому метою нашого дослідження було довести, що соціально-психологічні онлайн-тренінги для обізнаності батьків зі статевого виховання є ефективні.

В тренінгової роботі приймали участь 60 батьків дітей віком від 3х до 16 років, яких було поділено на дві групи експериментальну та контрольну, по 30 учасників.

В емпіричному дослідженні доведено, що показник обізнаності учасниць експериментальної групи значуще змінився у співставленні з учасницями контрольної групи. Отже, тренінг дійсно виявився ефективним і сприяв підвищенню обізнаності учасниць на питаннях статевого виховання дітей. Нарешті, не відбулось самодовільного зростання обізнаності учасниць, оскільки не виявлено значущої різниці між рівнем знань згідно з самозвітом учасниць контрольної групи до та після тренінгу.

Практична значущість дослідження полягає в тому, що отримані результати можуть бути корисними практичним психологам у сфері освіти та освітянам, психологам-консультантам, які працюють з батьками дітей підліткового віку індивідуально та в груповому форматі.

Ключові слова: статеве виховання, гендерна ідентичність, статева ідентичність, сексуальна ідентичність.

SUMMARY

Approbation of the Author's Training to Increase Mothers' Awareness of the Sexual Education Issue among Teenagers

The qualification work of the 2nd-year applicant, specialty "Psychology" (in master's format) (Alfred Nobel University, Dnipro, department of innovative technologies in pedagogy, psychology and social work) is devoted to the problem of theoretical substantiation and empirical research of the effectiveness of training work for awareness parents of teenagers on sex education.

Theoretically, it has been found that adolescence is a transitional stage of development between childhood and adulthood. The adolescent period is conventionally divided into three periods. This is the prepubertal (11–12 years), or preparatory period, actually the pubertal period (12–14 years), during which the main processes of puberty take place, and the postpubertal period (15–17 years), during which the body reaches full biological maturity.

It was determined that sexual education should not take place at the peak of puberty, but throughout the child's life. Parents should raise the child's sexual and intimate awareness from an early age, of course, taking into account the child's age, for example: a 3-year-old child should clearly know his gender, the difference between the opposite sex, etc. In adolescence, a child should have the necessary knowledge about sexual life, which ensures safe behavior.

It is noted that the development of a harmonious personality depends on many factors, one of which is the formation of the sexual sphere. Family upbringing plays the main role in this process, since it is the parents and the immediate environment who take care of the issues of sexual education and sexual socialization of the child the most.

It has been established that the sexual education of children and adolescents is insufficient in the schools of Ukraine, many parents do not understand the importance of sexual education, therefore the purpose of our study was to prove that social and psychological online trainings for parents' awareness of sexual education are effective.

60 parents of children aged from 3 to 16 years old participated in the training work, who were divided into two groups, experimental and control, with 30 participants each.

The empirical study proved that the level of awareness of the participants of the experimental group significantly changed in comparison with the participants of the control group. So, the training really turned out to be effective and contributed to raising the awareness of the participants on the issues of sexual education of children. Finally, there was no arbitrary increase in the knowledge of the participants, as no significant difference was found between the level of knowledge according to the self-report of the participants of the control group before and after the training.

The practical significance of the study is that the obtained results can be useful to practical psychologists in the field of education and educators, psychologists-consultants who work with parents of adolescent children individually and in a group format.

Key words: sexual education, gender identity, sexual identity, sexual identity.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ СТАТЕВОГО ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ ТА РОЛІ БАТЬКІВ У ЦЬОМУ ПРОЦЕСІ	7
1.1. Психологічні особливості підліткового віку	7
1.1.1. Фізіологічний розвиток, тілесна ідентичність та гормональні зміни в організмі підлітка	10
1.1.2. Когнітивні та емоційно-вольові зміни	12
1.1.3. Моральне дорослішання та розвиток самосвідомості	14
1.2. Сексуальна та статево-рольова ідентичність підлітків	24
1.3. Вплив батьків на формування сексуальної та статево-рольової ідентичності підлітків	26
Висновки до першого розділу	27
РОЗДІЛ 2. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ОБІЗНАНОСТІ МАТЕРІВ НА ПРОБЛЕМІ СТАТЕВОГО ВИХОВАННЯ	28
2.1. Методологічні засади соціально-психологічного тренінгу для батьків, присвяченому підвищенню обізнаності на статевому вихованні підлітків	28
2.2. Обґрунтування змісту авторського тренінгу «Підвищення обізнаності матерів на проблемі статевого виховання підлітків» та процедури його проведення	33
2.3. Результати апробації тренінгу та їх обговорення	38
Висновки до другого розділу	44
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ ТРЕНІНГОВОЇ РОБОТИ З БАТЬКАМИ ТА ПІДЛІТКАМИ СТОСОВНО ПРОБЛЕМ СТАТЕВОГО ВИХОВАННЯ	47
Висновки до третього розділу	49
ВИСНОВКИ	52
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	55
ДОДАТКИ	62

